

 Ambis.Vysoká škola.

Mapování a analýzy rozvoje periferních regionů česko-polského pohraničí

doc. Ing. arch. Vladimíra Šilhánková, Ph.D.

Ing. Pavel Struha

Mgr. Michael Pondělíček, Ph.D.

Cíl

- **Cílem prezentace je představit možnosti formativních výjezdů studentů spojených s řadou vedlejších analýz a postupů jako určitý zisk v regionálních analýzách a následných prognózách na příkladu terénních cvičení na Broumovsku a Jesenicku.**
- **Prezentace terénních cvičení studentů VŠ AMBIS v letech 2017 a 2018**
- **Využitelnost výstupů studentských analýz**

Cíle formačních terénních cvičení

- Provést účastníky cvičení neformálním způsobem vybranými krajinami a uvést je do sledování atributů regionálního rozvoje
- Najít rozdíly mezi územími v lidech, krajině i osídlení
- Přiblížit dějiny území a jeho genezi, pomoci najít cestu k pochopení
- Všímat si detailů, pozorovat a pamatovat si důležité
- Hledat vnitřní dojmy a pocity jak na subjekt území a místa působí
- Zaznamenat podstatné a významné, převést vše do map a textů
- Formovat účastníky na citlivé a všímavé pozorovatele regionů i lidí

Nástroje pro bližší poznání přelomových (přeshraničních) regionů během společné terénní práce

- I. poznání základu pro místní regionální práci – geneze, lidé
- II. Poznání cizího (sousedního) území s jeho rozdíly a lidmi
- III. Poznání kontrastu s naším (vedlejším) územím a jeho lidmi
- IV. Mapování charakteru obcí a krajiny v daném území s přesahem do jiného
- V. souhrn, prezentace průzkumu, mapové a textové výstupy, popis rozdílů a shod, popis odlišností a prognóza rozvoje

Doprovodný program pro posílení pozornosti a vytěžení skrytých postřehů z míst

- Postřehová soutěž z názvů a pojmů pro potřebu udržení pozornosti – každý den večer
- Kresba mentální mapy významných míst navštívených v území
- Asociační test pro jednotlivce na vybavení si jak území působí
- Vytváření společné soudržné komunity, zejména k mapování
- Kontaktování a setkání se s místními stakeholdery
- Návštěva turistických cílů a zajímavostí
- Prezentace zakončená prognózou a definováním potřeb rozvoje území

Mapování v terénu

- vyvrcholení

- Probíhá ve skupinách po 5-6 lidech a ve vybraných sektorech sledované krajiny
- Vymezeno katastrem, porosty a krajinnými liniemi
- Skupina fotí, měří, počítá, zaznamenává a tvoří textovou a mapovou část do připravené základní mapy
- Mapují se porosty a nebo vybavení obcí a zajímavosti
- Z mapování vzniká prezentace

Výstupy terénní práce

- Mapa se specifickými mapovými symboly a popisem bodů a terénních zajímavostí
- Texty s popisem mapovacího místa – obce segmentu krajiny
- Prezentace z mapování a prognóza vývoje
- Fotodokumentace
- Mentální mapy a percepční analýzy
- Percepce bezpečnosti území jako turistické destinace
- Publikace
(<https://www.ambis.cz/vydavatelska-cinnost>)

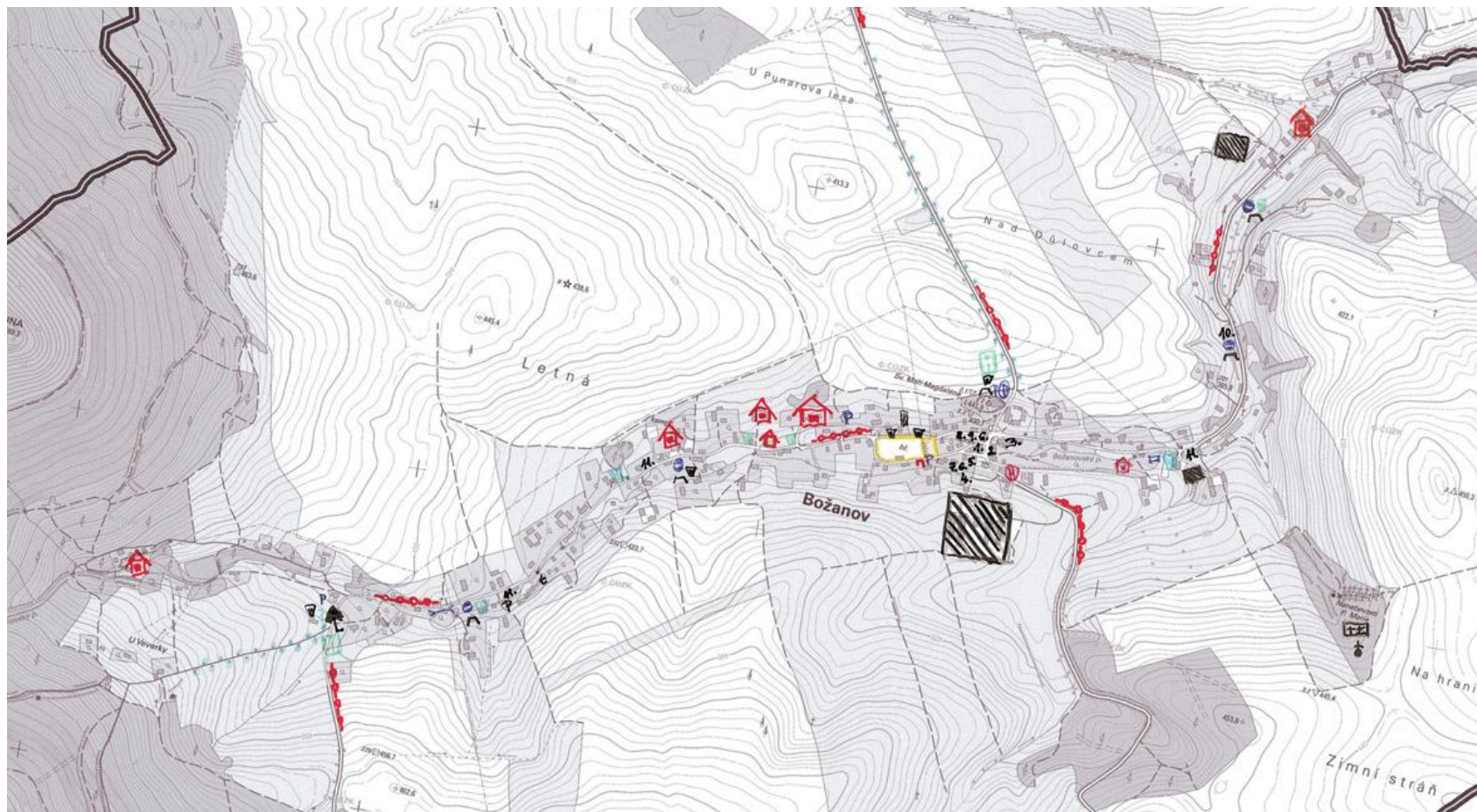

Základní mapový klíč

občanská vybavenost		vybavení pro CR		dopravní infrastruktura		technická infrastruktura		zeleň v sídle		ostatní	
škola (doplnit jaký typ)		turistická atraktivita - upřesnit		zastávka BUS (doplnit frekvenci spojů, přístřešek?)		odpadkový koš		travnaté plochy, udržované (kosené), hřiště, dětské hřiště		brownfield (vč. typu)	
úřad (vč. úředních hodin)		turistické informace (doplnit otevírací dobu)		zastávka MHD (doplnit frekvenci spojů, přístřešek?)		nádoby na separovaný odpad (upřesnit typy)		soliterní větší strom (druh, stáří) průměr nad 80 cm		suburbánní typ výstavby	
pošta (vč. otevírací doby)		ubytování (doplnit typ a kapacitu)		zastávka ČD (doplnit frekvenci spojů)		Sběrný dvůr či jiné zařízení na odpad		předzahrádky u domů a staveb (ne předzahrádky před hospodou)			
obchod (doplnit otevírací dobu)				veřejná parkovací místa (kolik, zpoplatněná?)		technická opatření na vod. tocích (plochách)		květinové záhony a výzdoba obce			
hospoda, kde se nevaří (doplnit otevírací dobu)				vyhrazená parkovací místa (kolik)				keře vysazené, kultivované, doprovodné			
hospoda, restaurace s jídlem (doplnit otevírací dobu) vč. předzahrádky				neoficiální parkování (pro kolik aut?)				liniová stromořadí - aleje			
dětské hřiště		turistické odpočívadlo		chodník x chybějící chodník				veřejný (poloveřejný) park, zahrada, sad			
hřiště pro dospělé (např. posilovadla)		vyhlídkové místo		cyklostezka, cyklotrasa, stojany pro cyklisty a kolik a s čím				Památný, strom, alej, skupina, strom vhodný k ochraně			
sportoviště		památník, pomník, plastika, deska		příčné prahy nebo jiná zpomalovadla				historická zahrada nebo sad (farní, obecní, apod.)			
kostel, hřbitov, kaple, zvonice, milník, křížky malé/velké - Boží muka		Turistický rozcestník a počet značených cest		lavička, kryté posezení pro poutníky				zajímavá výsadba, scénérie, zahrada			
historický objekt (upřesnit)		Místní naučná nebo jiná stezka, geologická zajímavost-geosite		čerpací stanice PHM (otevírací doba)							
zdravotnická zařízení (upřesnit jací lékaři + ordinační hodiny)											
pož. zbrojnice				Potenciální nebezpečné místo							

Mapy rozvojového potenciálu území

Topografický podklad - Základní mapa ČÚZK 1:10 000 v ČB provedení

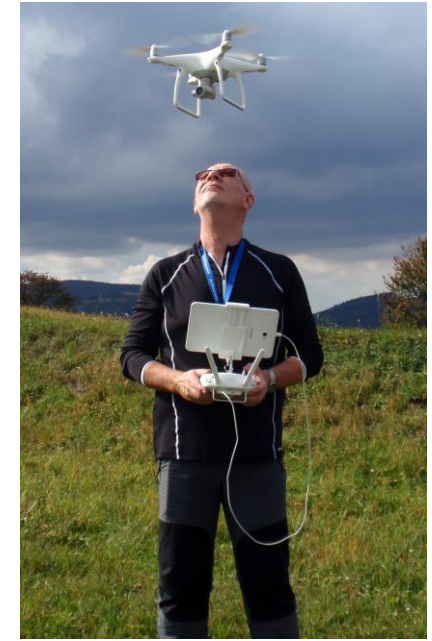

LEGENDA:

1. OBECNÍ ÚŘAD + ČESKÁ POŠTA
 2. RESTAURACE - MIMO PROVOZ
 3. SPŘÍŽENÝ OBJEKT SLUŽEB - RESTAURACE S JÍDELY,
KULTURNÍ SÁL, OBCHOD, STOLAN NA KOLA
 4. HATEŘSKÁ ŠKOLKA
 5. KAVÁRNA BOS, VEŘEJNÉ WC, TELEFON, AUTOMAT,
TOURISTICKÁ INFORMACE, LAVIČKA
 6. PARKOVIŠTĚ, STOLAN NA KOLA
 7. NÁDOBY NA SEPAROVANÝ ODPAD
 8. DĚTSKÉ HRÁŠTĚ, LAVIČKY, ODPADKOVÝ KOŠ, PÍTKO
 9. VEŘEJNÁ KČEN - K VĚTIN, KÁFON
 10. DŮM PRO SENIORY
 11. ČISTIČKA ODPADNÝCH VOD + PŘÍSLUŠENSTVÍ
- PŘÍBĚH CYKLOTRASY

- Zákres prvků dle značkového klíče s využití barev.
- Zjednodušený zákres prvků jednou barvou (bod, linie, plocha (obrys) bez použití značkového klíče), jejich očíslování a vytvoření legendy dle čísel.

Sledování prvků ochrany přírody – územní systémy ekologické stability

Realizace biocentra **LBC7**
a polních cest **VC14**, **VC15a**
a **VC15b** v k.ú. Bílý Potok (okr.
Jeseník) dle požadavku AOPK,
regionální pracoviště Olomoucko.

Územní systémy ekologické stability (ÚSES) – snímkování
po realizaci v rámci komplexních pozemkových úprav.

Hodnocení rozvojového potenciálu mapovaných obcí

Božanov

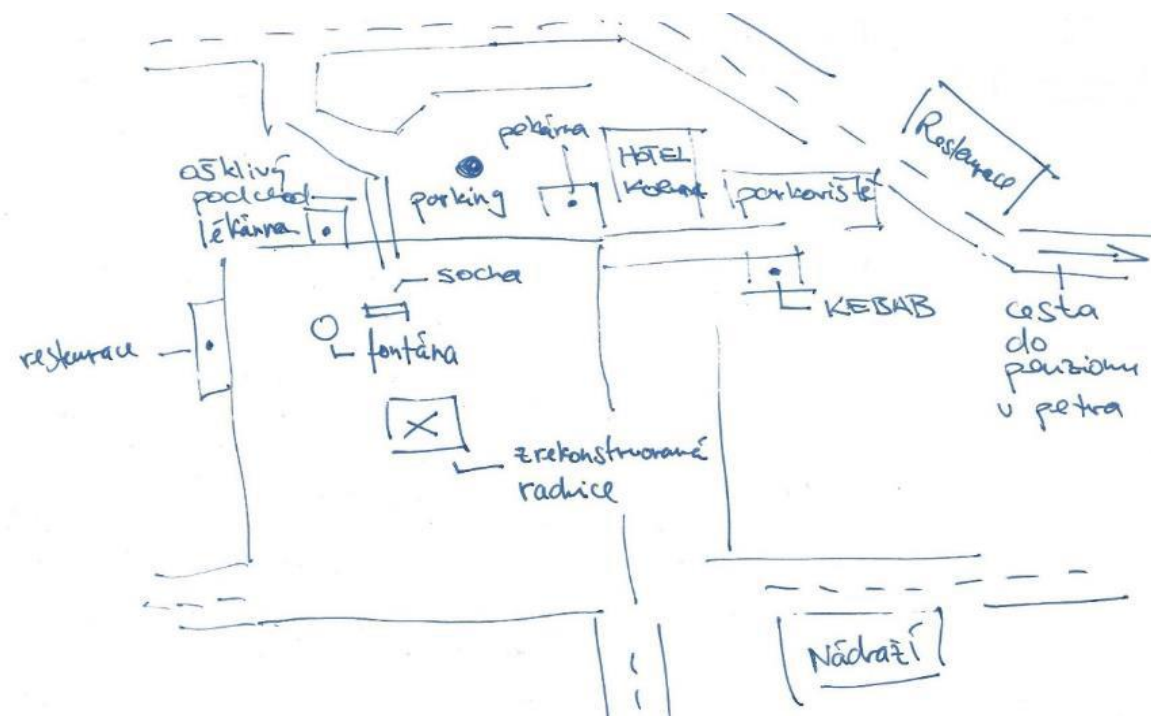
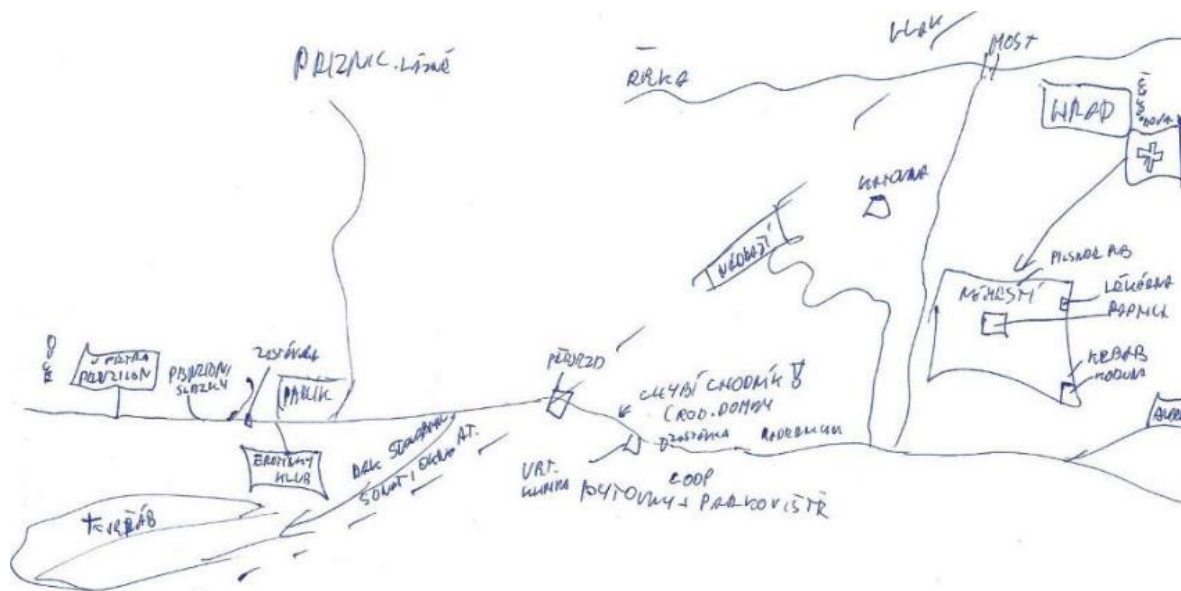

Silné stránky	Slabé stránky
- snaha o vnější stavební úpravu kostela sv. Máří Magdaleny - kvalitní životní prostředí, dobrý stav krajiny a přírody v obci a jejím okolí - domov pro seniory a mladé rodiny - existence stálé prodejny potravin - dostatek pohostinských služeb - sportoviště a sportoviště pro menší děti - plochy pro budoucí výstavbu - opravené komunikace v horní části obec - dobrá dopravní obslužnost - blízkost hraničního přechodu	- neudržované neveřejné prostory - neudržované zemědělské stavby- existence brownfields část statku - rozpadlá stavba bývalého objektu živočišné výroby - brownfields - revitalizace potoka - špatný stav komunikace v dolní části obce - nepřístupná dominanta obce kostel - na základě rozhovoru s místními obyvateli byla identifikována potřeba rozšíření kapacity mateřské školky a hasičské zbrojnice - lékař, lékárna
Příležitosti	Hrozby
- Rozvoj turismu - Hlubší kooperace s okolními obcemi - Využití dotačních projektů a jejich realizace - zapojení obyvatel do rozvoje obce - zvyšování atraktivity obce a její propagace	- znehodnocení krajiny z důvodu nevhodné rodinné zástavby a masové turistiky - nedostatečná údržba stávajících rekreačních zařízení - nedostatečné využívání rekreačních zařízení mimo sezónu - ukončení finanční podpory cestovního ruchu z fondů Evropské unie - hrozba poklesu turistického ruchu po ukončení období ekonomického růstu

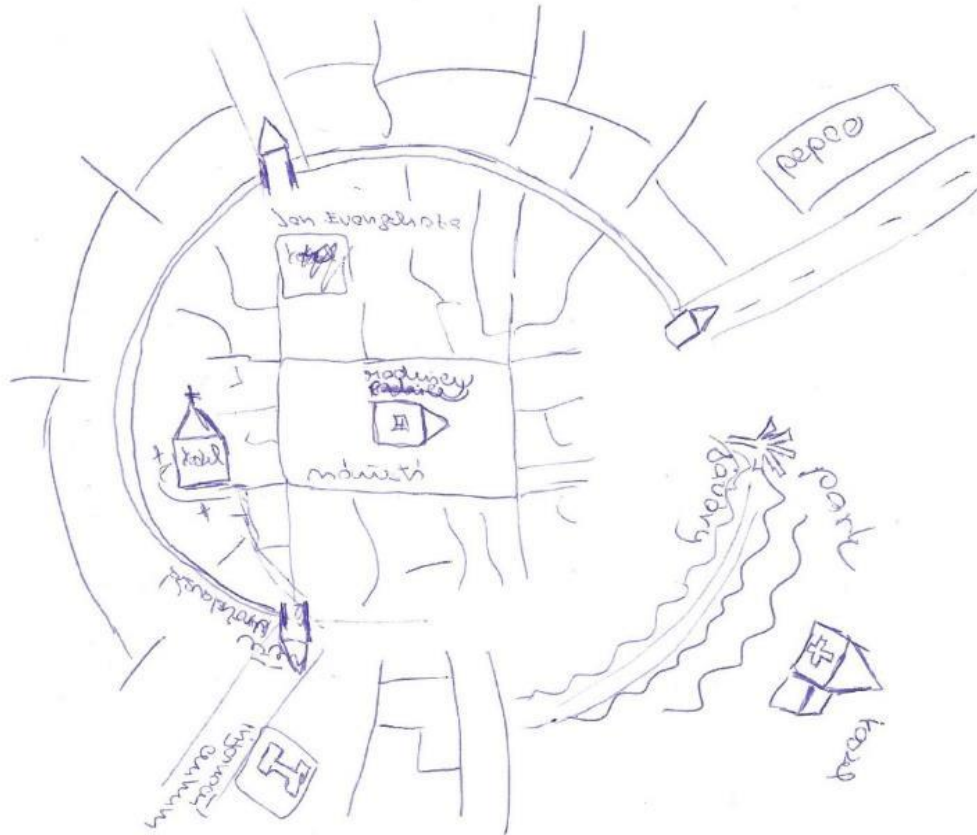
Metody tvorby mentálních map

- samotné zobrazení prostoru jedincem, ve kterém se projeví jeho vnímání obsahu mapy, prostorové umístění, orientace atd.
- **„volná kresba“ podle paměti, kdy výsledná díla obsahují hlavní prvky, které si „mapovatel“ zapamatoval, tj. pomocí nichž si prostor vybavuje, jsou pro něj signifikantní nebo nějak důležité.**

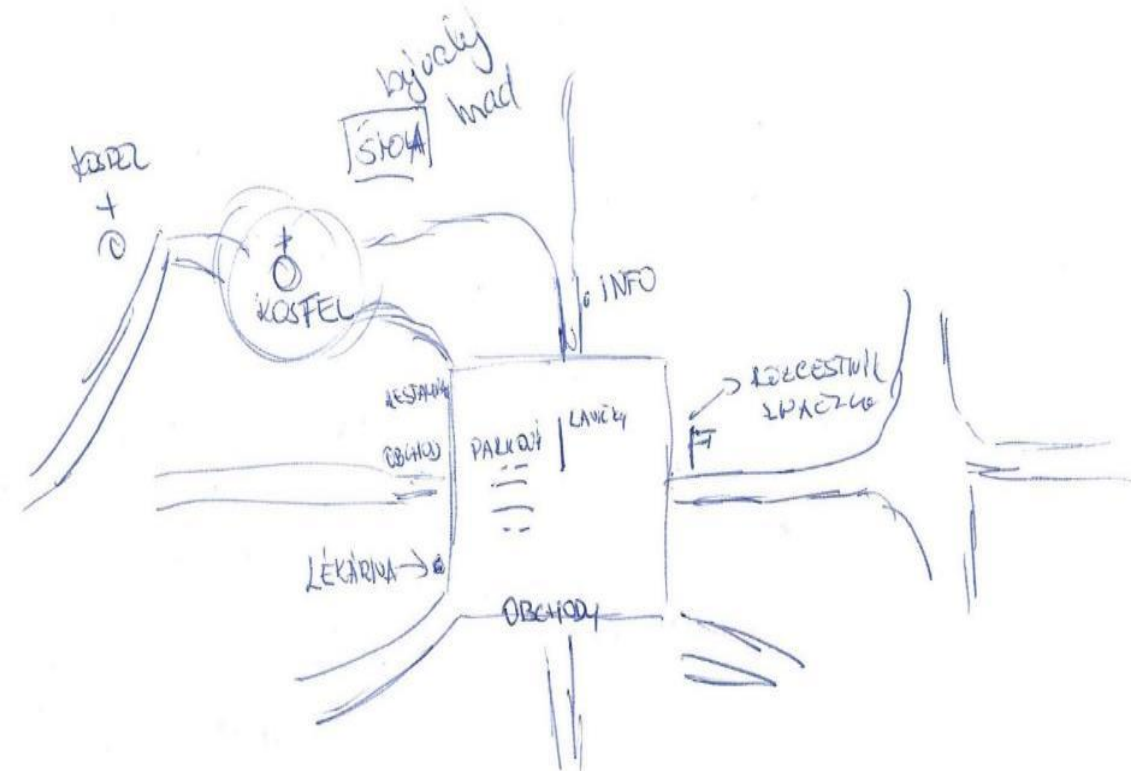
Holistické nebo parciální

Mentální mapa Paczkówa

... a Vidnavy

Komparace četnosti výskytu jevů v mentálních mapách měst Jesenicka

Četnost	Jeseník	Zlaté Hory	Vidnava	Javorník	Žulová
100%	náměstí cukrárna		náměstí/parkoviště	zámek náměstí	kostel náměstí/parkoviště
více než 90%	radnice	kostel			most a řeka
více než 80%		obchody na hl. ulici	obchody na náměstí škola/zámeček kostel		
více než 70%	hotel Koruna vodní tvrz	infocentrum autobusové nádraží		schody a návrší	
více než 60%	katovna (infocentrum) paneláky kostel	hřbitov kašna hasiči COOP křižovatka		radnice autobusové nádraží	
více než 50%	lékárna			kavárna u zámku obchody v ulici k nádraží	samoobsluha

Metody tvorby asociačních analýz

- Hlubinná psychologie (Jung 2011)
- „Experiment profesora Rousse“ od Karla Čapka
- Metoda GUHA: metoda nalézání asociačních pravidel spojujících zároveň se vyskytující atributy a uplatňuje se v matematické logice a ve vyhledávacích (Hájek, Havránek, Chytil, 1983)

Analýzy percepční percepce české a polské strany hranice

Percepce Česko		Percepce Polsko	
1. Broumovská skupina kostelů a Broumovský klášter	48x	1. Poutní místo Wamberzice	41x
2. Skály a skalní divadlo	38x	2. Lázně Kudowa Zdrój	34x
3. Hvězda	28x	3.-4. Rynek a radnice v Nowe Rudě	33x
4. Pamětihodnosti v Broumovském klášteře	25x	3.-4. Stolové hory	33x
5. Statky Broumovského typu	24x	5. Opuštěné a zchátralé domy a ulice	31x
6. Špatný stav památek	22x	6. Křížová cesta ve Wamberzicích	28x
7. Příroda a CHKO	19x	7. Zchátralé náměstí v Mieroszowě	21x
8.-9. Aleje a úzké cesty	15x	8. Chudoba	19x
8.-9. Turisté a turistika	15x		
10. Nedostatek občanského vybavení a jeho špatná kvalita	14x		

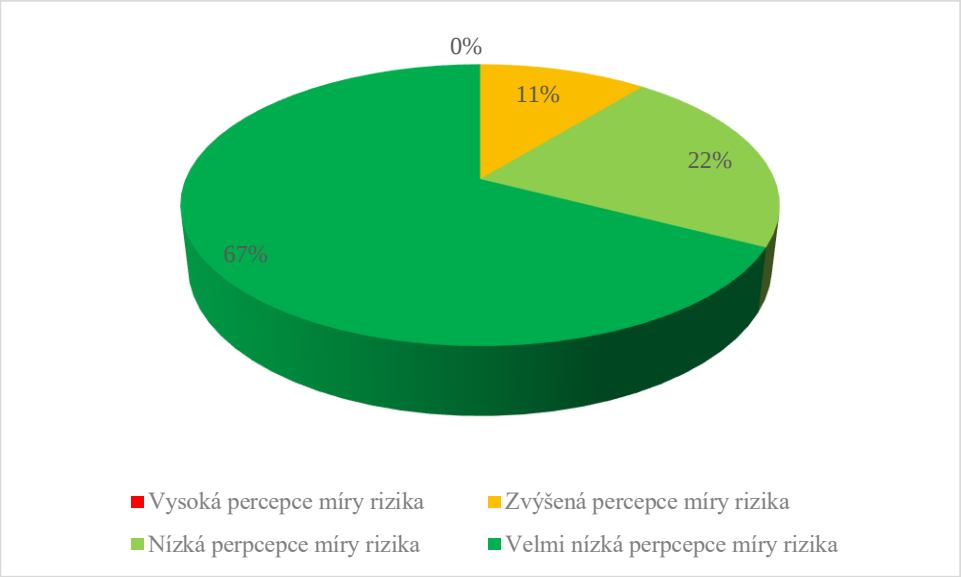
Percepce bezpečnosti

Antropogenní hrozby				
Technogenní				
Je dopravní situace neklidná, nepřehledná a nebezpečná? (Stav dopravní infrastruktury, intenzita provozu, riziko dopravních havárií)		X		
Je dodávka plynu a tepla nestabilní? (Podle frekvence výpadků.)				X
Je telekomunikační síť (telefon, internet) nestabilní? (Podle frekvence výpadků.)			X	
Hrozí destrukce staveb (stavební fond je ve špatném stavu)?		X		
Hrozí nedostatek pitné vody? Nebo projevuje se už nedostatek pitné vody?	X			
Jsou dodávky pitné vody nestabilní? (Podle frekvence výpadků.)		X		

Typ hrozby	Hodnocení relevance hrozby v procentech					Průměr
	ano velmi	spíše ano	Percepce míry hrozby v %	spíše ne	Roz- hodně ne	
Přírodní hrozby						
Extrémní počasí						
Hrozí povodně a záplavy?	0	18	41	23	2	-0,21
Hrozí požáry vzniklé přírodními vlivy?	0	14	33	22	7	-0,51
Hrozí bouřky, vichřice, větrné poryvy, přívalový déšť, krupobití?	14	24	88	5	0	1,09
Hrozí sněhové kalamity, námrazy, vznik ledových bariér?	23	14	86	5	1	1,23
Hrozí dlouhotrvající sucha?	3	13	37	23	4	-0,28
Hrozí extrémní vedra a vznik tepelných ostrovů?	0	3	7	30	10	-1,09
Tektonická činnost						
Hrozí zemětřesení?	0	1	2	25	17	-1,35
Hrozí sesuvy půdy?	2	20	51	19	2	0,02
Hrozí sopečné erupce?	0	0	0	5	38	-1,88

Hodnocení percepce bezpečnosti

Jesenicko

Výsledný průměr	Míra percepce bezpečnosti destinace	Výsledky jednotlivých destinací
-2 až -1,5	Destinace je vnímána jako zcela bezpečná	
-1,5 až -1	Destinace je vnímána jako velmi bezpečná	-1,18 Burgerlandsko (A)
-1 až -0,5	Destinace je vnímána jako nadprůměrně bezpečná	-0,93 Jesenicko (CZ)
		-0,69 Nysko (PL)
		-0,62 Fertő a Hanszág (H)
-0,5 až 0	Destinace je vnímána jako spíše bezpečná	-0,28 Bavorský les (D)
		-0,11 Kolumbie (skutečná)
0 až 0,5	Destinace je vnímána jako bezpečná s drobnými problémy	0,31 Kolumbie (předpokládaná)
0,5 až 1	Destinace je vnímána jako mírně nebezpečná	
1 až 1,5	Destinace je vnímána jako spíše nebezpečná	
1,5 až 2	Destinace je vnímána jako vysoce nebezpečná	

Publikace

Barokní krajina a obce Broumovska

Mapování rozvojového
potenciálu periferního území

Michael Pondělíček,
Vladimíra Šilhánková,
Pavel Struha,
Gabriela Antošová
a studenti oboru Management
rozvoje měst a regionů a
Bezpečnostní management
v regionech

Vysoká škola regionálního rozvoje a
Bankovní institut – AMBIS

Praha 2017

Jesenicko – česko-polské pohraničí

Mapování území obcí
jesenického regionu

Iva Poslušná,
Vladimíra Šilhánková,
Michael Pondělíček
Pavel Struha

a studenti oborů
Management rozvoje
měst a regionů a
Bezpečnostní
management v regionech

Vysoká škola regionálního
rozvoje a Bankovní institut –
AMBIS

Praha 2019

Závěr

Na základě několikaleté zkušenosti s prací v terénu, užíváním mentálních map, asociačních analýz a zjišťování percepce bezpečnosti a na základě několika stovek respondentů můžeme konstatovat, že **všechny zvolené metody jsou zajímavým a dobře využitelným nástrojem, který může vhodně doplnit standardní metody regionálních analýz.**

- ☺ nový úhel pohledu na zkoumanou oblast
- ☺ pomoc při formulování rozvojového potenciálu a rozvojových příležitostí
- ☺ jednoduché a finančně nenáročné
- ☹ zpracování dat je třeba získat alespoň od středně velkého vzorku respondentů

Ambis.Vysoká škola.

**Děkujeme za pozornost a
těšíme se na Vaše dotazy.**

vladimira.silhankova@ambis.cz

pavel.struha@ambis.cz

mpondelicek@gmail.com

<https://www.ambis.cz/vydavatelska-cinnost>